

MÕJUDE HINDAMINE SUURTE TRANSPORDI OBJEKTIDE PUHUL

Kaido Koppel

PÄRNU LV

Linnakorraldus MA

Strateegilise keskkonnamõju hindamise tähtsus

- 1) saab mõjutada protsessi ja vajadusel ka leida alternatiive juba väga varases staadiumis
- 2) kindlustab, et keskkonna ja jätkusuutlikkuse aspektid võetakse arvesse strateegilise protsessi väga varases staadiumis.
- 3) tagab, et paljud globaalse tähtsusega keskkonna teemad võetakse arvesse erinevates administrativtasandite (riiklik, regionaalne, kohalik) plaanides ja programmides
- 4) pikaajalise mõju hindamise vahend
- 5) võimaldab erinevate huvigruppide vahelisi dialooge suurendades keskkonnateadlikkust planeerimisprotsessi kaasatute hulgas
- 6) selgitab välja, kas SPD elluviimine võib kaasa tuua olulist ja/või tõenäolist keskkonnamõju võrreldes hindamise hetkel kehtinud SPD elluviimisega

Keskkonnamõju strateegiline hindamine Eestis

- 1) Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus
- 2) Planeerimisseadus
- 3) Keskkonnamõju strateegiline hindamine korral hinnatakse tõenäoliselt olulist mõju, mille on sätestanud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2001/42/EÜ
- 4) Kiirtee, lennuväli, nelja sõidurajaga tee, raudteeliin, raudteejaam ja sadam –KSH kohustuslik
- 5) KSH ettepanekuid tuleb arvestada enne SPD kehtestamist
- 6) KSH läbi viimine ei ole alati kohustuslik.

Eelhinnang

1) Kriteerumid on järgnevad:

- 1) mõju võimalikkus, kestus, sagedus ja pöördumus, sealhulgas kumulatiivne ja piiriülene mõju;
- 2) oht inimese tervisele või keskkonnale, sealhulgas õnnetuste esinemise võimalikkus;
- 3) mõju suurus ja ruumiline ulatus, sealhulgas geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond;
- 4) eeldatavalt mõjutatava ala väärtus ja tundlikkus, sealhulgas looduslikud iseärasused, kultuuripärand ja intensiivne maakasutus; mõju kaitstavatele loodusobjektidele ja eeldatav mõju Natura 2000 võrgustiku alale.

2) Eelhinnangu korraldamise kohustus ja vastutus selle sisu eest on kohalike omavalitsuste ülesanne.

KSH eelhindamise struktuur ja sisu

- 1) Strateegilise planeerimisdokumendi ja kavandatava tegevuse lühikirjeldus
- 2) Seotus teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega
- 3) Mõjutatava keskkonna kirjeldus
- 4) Tegevusega eeldatavalt kaasnev mõju
- 5) Asjaomaste asutuste seisukohad
- 6) Kokkuvõte

4) Tegevusega eeldatavalt kaasnev mõju

- 1) strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (pinnasele, veestikule, õhule, kliimale);
- 2) oht inimese tervisele või keskkonnale, sealhulgas õnnetuste esinemise võimalikkus;
- 3) mõju suurus ja ruumiline ulatus, sealhulgas geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond;
- 4) eeldatavalt mõjutatava ala väärtus ja tundlikkus, sealhulgas looduslikud iseärasused, kultuuripärand ja intensiivne maakasutus;
- 5) mõju kaitstavatele loodusobjektidele;
- 6) eeldatav mõju Natura 2000 võrgustiku alale.
- 7) mõju võimalikkus, kestus, sagedus ja pöördumus, sealhulgas kumulatiivne ja piiriülene mõju;

Strateegilise keskkonnamõju hindamise kitsaskohad

- 1) vähem on sellest abi keskkonna kaalutluste sisse viimisel strateegilistesse otsustesse
- 2) liialt looduse keskne – kotkapesa vs talunik
- 3) Eelhindang kohustuslik detailplaneering, kui sellega muudetakse ulatuslikult üldplaneeringut
- 4) Sotsiaalsete mõjude hindamine ebaselge

○ Sotsiaalsete mõjude hindamise tähtsus

- 1) ○ Võimaldab aru saada, kuidas kavandatav tegevus muudab kogukondades elavate inimeste eluolu;
- 2) Hoiatab planeerijaid, otsustajaid ja projekti pooldajaid eelseisvate muutuste eest;
- 3) SMH on paremini mõistetavam otsustajate ja kodanike jaoks;
- 4) SMH väärtuslik vahend planeerimis-/otsustusprotsessis
- 5) Aitab arendada kogukonna liikmete läbirääkimisoskusi, esinemisoskusi, teadmisi.
- 6) Aitab kindlaks teha ohustatud grupid ja alad, mis saavad mõjutatud planeeritavate tegevuste tulemusena.
- 7) SMH kui vihmavari

Sotsiaalse mõju hindamise protsess ja läbiviimise etapid

- 1) selgitada välja plaanitud tegevused, otsustamaks kas SMH koostamine on vajalik ;
- 2) kaardistada mõjutatava kogukonna profiil ;
- 3) planeeritud tegevuste põhjustatavate mõjude ulatuse määramine ;
- 4) prognoositavate mõjude tähtsuse määramine ;
- 5) planeeritud tegevustele alternatiivide väljatöötamine ;
- 6) leevenduskavade ja arengustrateegiate koostamine sotsiaalsete mõjude juhtimiseks;
- 7) sotsiaalsete mõjude seire;
- 8) juhtimiskavad ja hindamine.

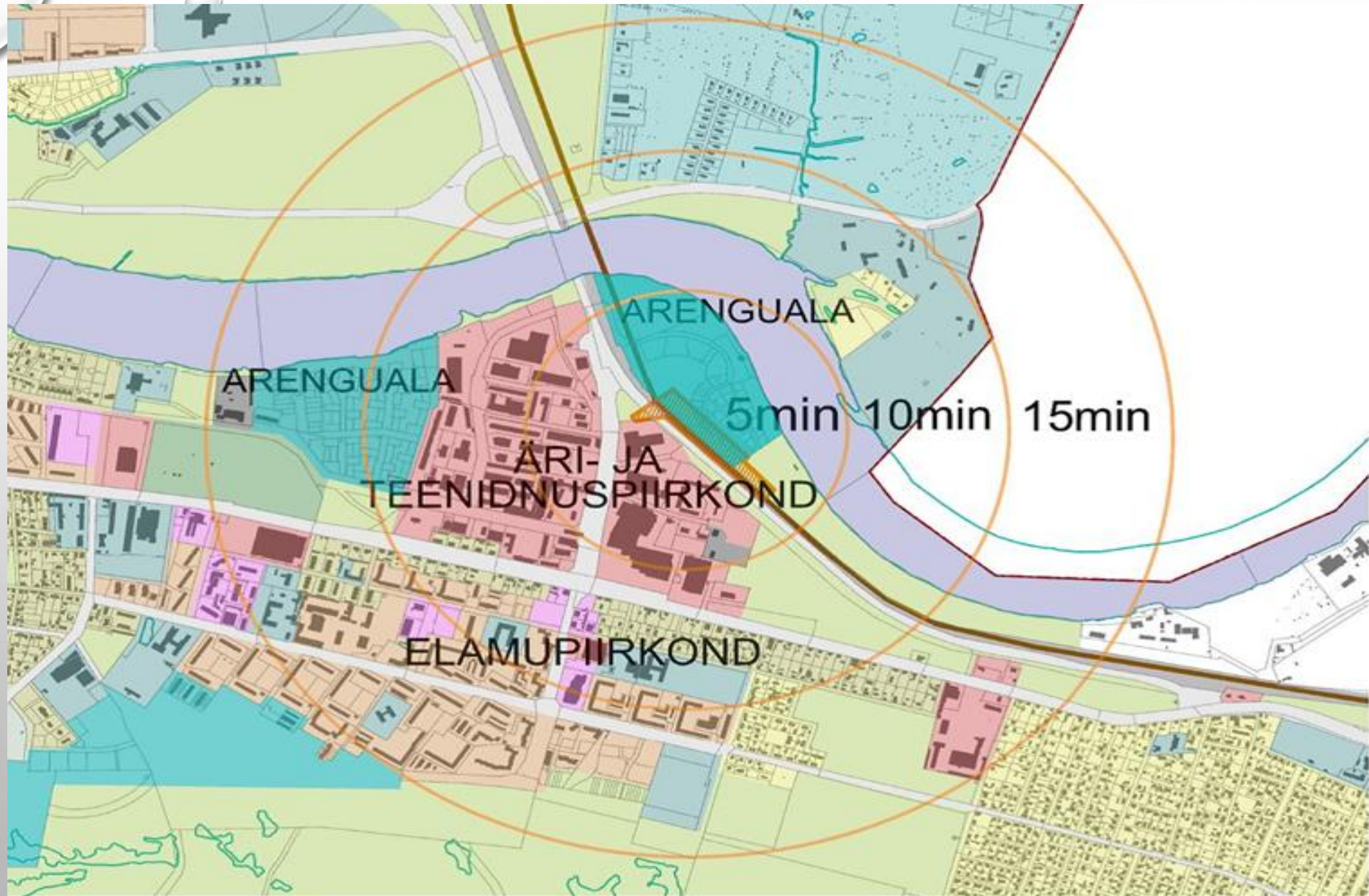
Sotsiaalsete mõjude hindamise metoodika

- Demograafilised protsessid,
- Majanduslikud protsessid,
- Geograafilised protsessid
- Sotsiaalsete mõjude kategooriad: 1) tervis ja heaolu; 2) eluolu; 3) majanduslikud ja materiaalsed mõjud Vanclay (2002) .

Ex-ante hindamine

Sotsiaalne mõju	Indikaator
Mõju tervisele ja sotsiaalsele heaolule	Tervis Kindlustunde muutus, Meelestatuse muutus Elukeskkonna kvaliteedi muutus (tolm, müra, oht, lõhn ja vibratsioon)
Mõju eluolule	Elukeskkonna kvaliteedi muutus (tolm, müra, oht, lõhn ja vibratsioon) Sotsiaalse mugavuse muutus (keskkonna füüsilised omadused, meelelahutus, esteetika, sotsiaalne taristu ja kuritegevuse tase) Ohutus ja turvalisus Ligipääsetavuse muutus, Liikuvuse muutus Turistide arvu muutus Muulaste arvu muutus
Mõju ettevõtlusele ja materiaalsele heaolule	Ettevõtluskeskkonna muutus Turistide arvu muutus Maine muutus Heaolu muutus

Uurimisala

Mõju tervisele ja sotsiaalsele heaolule

- Meelestatus – 93% positiivsed,
- Teadlikkus mõjudest – 53%
- Müratase tõuseb 75%

Mõju eluolule

- Kuritegevus – 54% ei muutu
- Turvalisus – 45% ei muutu
- Igapäevane rongi kasutus – 53%
- Ametialane kasutus – 51% harva
- Reisimiseks kasutus – 71% harva
- Piirkonna ühenduvus – 64% paraneb
- Muullaste arvu muutus – 71% ei muutu

Mõju ettevõtlusele ja materiaalsele heaolule

- Heaolu – 90% positiivne 10% negatiivne
- Uued ettevõtted 87% - positiivne 13% negatiivne
- Uute ettevõtted: majutus, kaubandus ja logistika ning tööstus
- Mõju ettevõtlusele – 90 % positiivne
- Turistide arv suureneb - 94% .
- Teenuste kättesaadavus paraneb 69%; 31% - jääb samaks.
- Mainele mõju positiivne 97%

KOKKUVÕTE

- Kiire rongiühendus
- Uued ettevõtted
- Hea juurepääs jaamale
- Raudteejaama mõju
- Sotsiaalsete mõjude hindamine
- Linnakodanike kaasamine
- Eelhinnang

AITÄH KUULAJAILE